

EUROGRADUATE PILOT ISTRAŽIVANJE

NACIONALNI IZVJEŠTAJ ZA HRVATSKU

Ivan Rimac

TEME PREZENTACIJE

- 1.1 Društvene funkcije visokog obrazovanja
- 1.2 Pilot istraživanje EUROGRADUATE
- 1.3 Metodologija istraživanja
- 2.1 Hrvatski sustav visokog obrazovanja i populacija EUROGRADUATE istraživanja
- 2.2 Ciljna populacija istraživanja EUROGRADUATE u Hrvatskoj
- 3.1 Ishodi na tržištu rada
- 3.2 Prihod: zarada po satu rada
- 3.3 Demokratske vrijednosti
- 3.4 Nastavak studija i međunarodna mobilnost u obrazovanju
- 4. Naučene lekcije

1.1 DRUŠTVENE FUNKCIJE VISOKOG OBRAZOVANJA

- Od visokog obrazovanja očekuje se mnogo u rješavanju izazova s kojima se suočavaju donositelji politika u zemljama Europskog prostora visokog obrazovanja (EHEA).
- Očekuje se da će visokoškolske ustanove svojim diplomiranim pružiti kompetencije potrebne za:
  - uspješan ulazak na nestabilno tržište rada
  - održavanje zapošljivosti tokom njihovog radnog vijeka.
- Diplomirani studenti visokog obrazovanja se promatraju kao osobe koje daju pozitivan impuls europskoj ekonomiji i društvu u smislu kreativnosti, inovacija i poduzetništva potrebnih za osiguranje gospodarskog rasta, jačanje inovativnih kapaciteta društava i praćenje brzog mijenjanja znanja i tehnologije.
- Visoko obrazovanje također bi trebalo promicati angažirano građanstvo i demokratske vrijednosti, poput tolerancije, otvorenosti i kritičkog razmišljanja, i tako pridonijeti višim razinama socijalne kohezije i povjerenja.

1.2 PILOT ISTRAŽIVANJE EUROGRADUATE

- Cilj pilot istraživanja EUROGRADUATE je bio:
  - testirati izvedivost europskog istraživanja diplomiranih
  - identificirati moguće prepreke i rješenja za njihovo prevladavanje.
- S druge strane, trebali bi se prikupljati usporedivi podaci o diplomiranim studentima iz visokog obrazovanja u Europi.
- Hrvatska je jedna od osam pilot zemalja EUROGRADUATE istraživanja koja je uključena u planiranje, dizajn i provedbu pilot istraživanja EUROGRADUATE u tu svrhu.
- Ovo je istraživanje provedeno između listopada 2018. i veljače 2019. godine.
- U Hrvatskoj je istraživanje provedeno od strane Studijskog centra za socijalni rad Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Agencije za znanost i visoko obrazovanje.

1.3 METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA EUROGRADUATE

- Pilot istraživanje EUROGRADUATE provedeno je tehnikom web-ankete s centralne lokacije za sve zemlje uključene u projekt.
- U istraživanje su uključene dvije kohorte diplomiranih:
  - Godinu dana nakon diplome – diplomirani u ak.god. 2016.-2017.
  - Pet godina nakon diplome – diplomirani u ak.god. 2012.-2013.
- Obuhvat diplomiranih odnosio se na sve osobe koje su stekle diplomu ISCED 6 i ISCED 7 stupnja.
- Uzorci za svaku kohortu su izvučeni nezavisno, tako da je bilo moguće da osoba koja je izvučena u uzorak pet godina nakon diplome predstavlja skupinu prvostupnika iako je u međuvremenu završila magistarski studij.

1.3 METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA EUROGRADUATE

- Uzorkovanje se razlikovalo po pojedinim zemljama uključenim u EUROGRADUATE projekt i predstavljalo je najbolju moguću strategiju izbora uzorka u okolnostima za pojedinu zemlju.
  - Npr. u Hrvatskoj je korišten dvo-etapni probabilistički uzorak iz punog popisa diplomiranih, dok je u Grčkoj korišten samoselektirajući uzorak (Snow-ball) na osnovi oglašanih poruka preko društvenih mreža.
- Veličina uzorka je planom postavljena na 2000 ispitanika po kohorti, no različit odaziv i kvaliteta podataka o populaciji za pojedine kohorte dovela je do znatnih varijacija u broju i obuhvatu pojedinih kohorti.

1.3 METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA EUROGRADUATE - HRVATSKA

Vrijeme provedbe:

10. listopada 2018. do 6. siječnja 2019.

Izvor informacija o populaciji su bili podaci prikupljeni od AZVO za istraživanje iste teme ili pribavljeni od svakog visokog učilišta posebno.

Probabilistički uzorak je dopunjen sudionicima koji pripadaju ciljanoj skupini, a nisu bili izabrani u uzorak (opt-in skupina).

Podaci su utežavani (ponderirani) su odvojeno za skupinu prvostupnika i skupinu magistara po: ISCED području studija, spolu, sveučilišnom ili nesveučilišnom studiju, javnom ili privatnom visokom učilištu i županiji metodom marginalnih usklađivanja (racking).

	2012./13. (t+5)	2016./17. (t+1)
Veličina populacije	35,018	33,004
Veličina uzorka	10,467	22,868
Prihvatanje sudionika izvan uzorka	1,483	5,676
Ukupni odaziv	14.2 %	24.8 %
Upotrebljivi podaci za analizu	919	4,278
Neto odaziv	8.8 %	18.7 %

PREGLED TEMA

- Struktura izvještaja slijedi gore spomenute četiri društvene funkcije visokog obrazovanja i prikazuje osnovne pokazatelje u pogledu:
  - Ishoda na tržištu rada za visoko obrazovane osobe
  - Društvenih ishoda visokog obrazovanja
  - Diplomiranja kao osnove za daljnji studij
  - Mobilnosti
- Izvještaju je namjera pružiti sažetu sliku na temelju osnovnih pokazatelja za sve četiri spomenute dimenzije visokog obrazovanja. Za svaku od dimenzija ishoda situacija u Hrvatskoj stavljena je u međunarodni kontekst pilot istraživanja EUROGRADUATE i nakon toga detaljnije raspravljena za posebne podskupine od važnosti za hrvatske unutrašnje prilike.

2.1 HRVATSKI SUSTAV VISOKOG OBRAZOVANJA I POPULACIJA EUROGRADUATE ISTRAŽIVANJA

BROJ VISOKIH UČILIŠTA I DIPLOMIRANIH STUDENATA PO ISCED RAZINI I SPOLU U 2016. GODINI

	Broj visokih učilišta			ISCED 6				ISCED 7 (uključujući integrirane studije)			
	sveučilišta	ostala VU	ukupno	muškarci	žene	ukupno	% žena	muškarci	žene	ukupno	% žena
AT	34	35	69	12.350	17.438	29.788	59%	12.025	14.211	26.236	54%
CZ	29	38	67	15.794	25.271	41.070	62%	13.937	20.108	34.053	59%
DE	102	263	365	129.242	124.801	254.051	49%	92.319	104.895	197.292	53%
GR	22	25	47	20.491	29.370	49.866	59%	7.128	9.984	17.122	58%
HR	10	27	37	7.418	10.365	17.787	58%	5.796	9.464	15.270	62%
LT	20	23	43	7.368	12.358	19.726	63%	2.474	4.866	7.348	66%
MT	1	1	2	979	1.347	2.326	58%	509	645	1.154	56%
NO	16	21	37	17.139	34.799	51.938	67%	7.227	9.841	17.083	58%

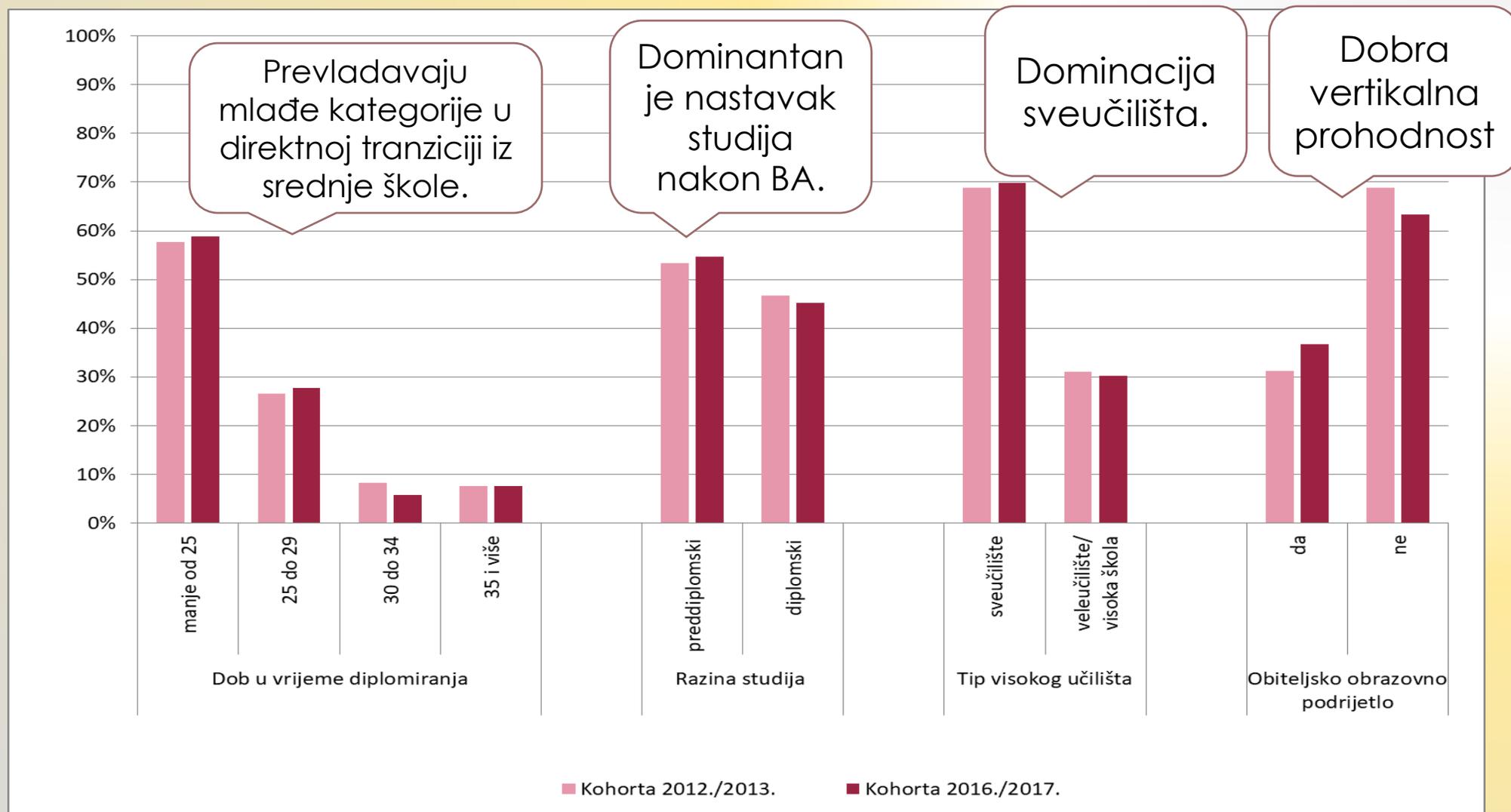
Po broju visokih učilišta Hrvatska se ne razlikuje mnogo od drugih zemalja jednake veličine, no broj proizvedenih stručnjaka je znatno manji.

RASPODJELA DIPLOMANATA ISCED 7 (UKLJ. INTEGRIRANE STUDIJE) PO PODRUČJIMA STUDIJA U 2016. GODINI

	Obrazovanje	Umjetnost i humanistika	Društvene znanosti, novinarstvo	Poslovanje, administracija, pravo	Prirodne znanosti, matematika	ICT	Inženjerstvo, proizvodnja, graditeljstvo	Poljoprivreda, šumarstvo, ribolov i stočarstvo	Zdravstvo i socijalne djelatnosti	Usluge	Ukupno
AT	13%	8%	10%	32%	7%	4%	14%	1%	11%	1%	100%
CZ	12%	7%	14%	21%	5%	5%	17%	3%	10%	6%	100%
DE	11%	17%	7%	20%	12%	4%	17%	2%	8%	2%	100%
GR	8%	7%	16%	26%	15%	4%	12%	1%	10%	2%	100%
HR	8%	10%	7%	33%	5%	5%	15%	4%	9%	5%	100%
LT	5%	7%	13%	33%	5%	2%	13%	3%	17%	1%	100%
MT	2%	7%	9%	44%	3%	3%	8%	0%	24%	0%	100%
NO	10%	8%	10%	32%	7%	4%	12%	1%	14%	2%	100%

2.2 CILJNA POPULACIJA ISTRAŽIVANJA EUROGRADUATE U HRVATSKOJ

RASPODJELA PO DOBI, NIVOU OBRAZOVANJA, VRSTA USTANOVE I OBITELJSKOM OBRAZOVNOM PODRIJETLU ZA KOHORTE OBUHVAĆENE ISTRAŽIVANJEM

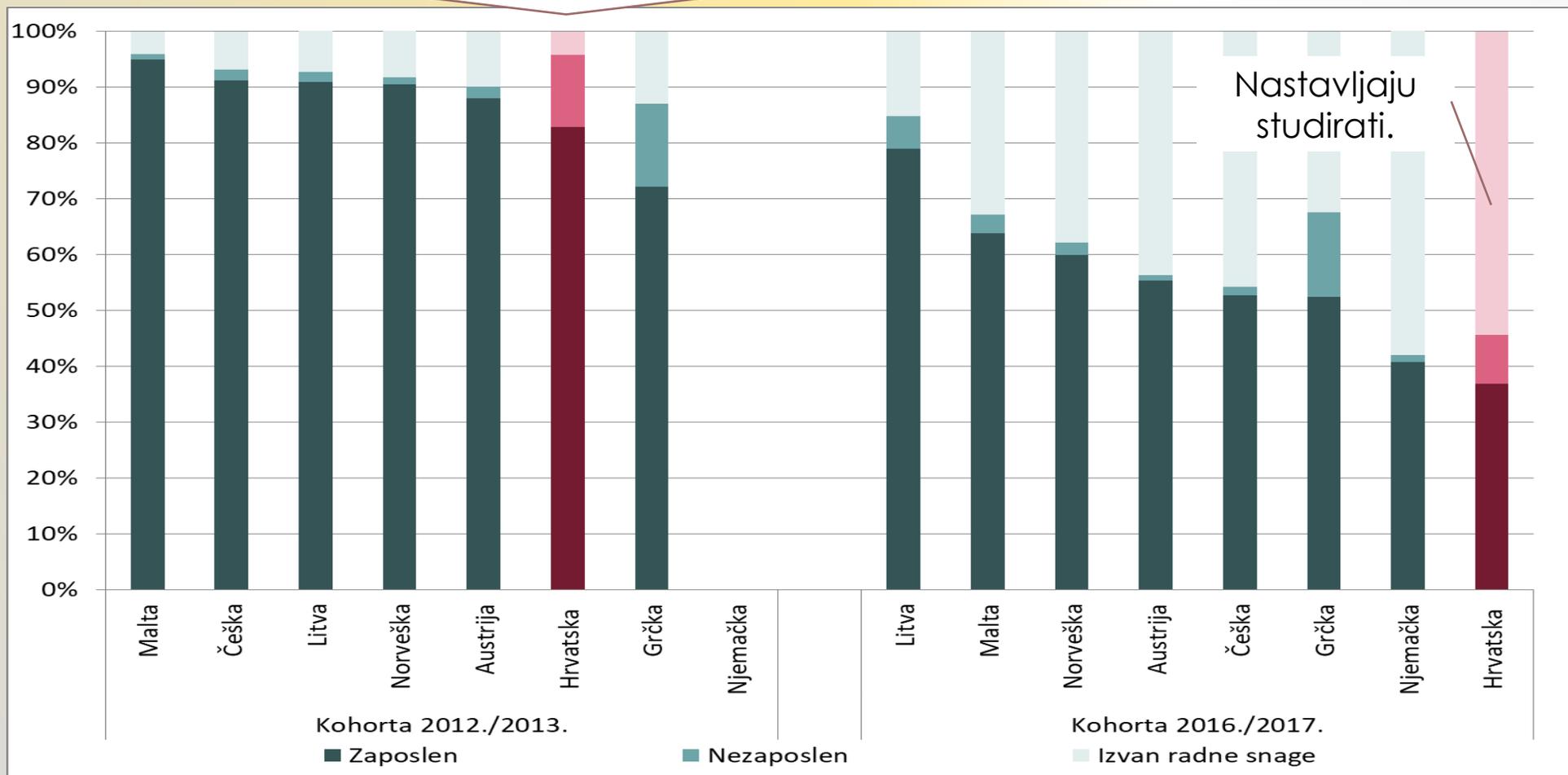

3.1 ISHODI NA TRŽIŠTU RADA

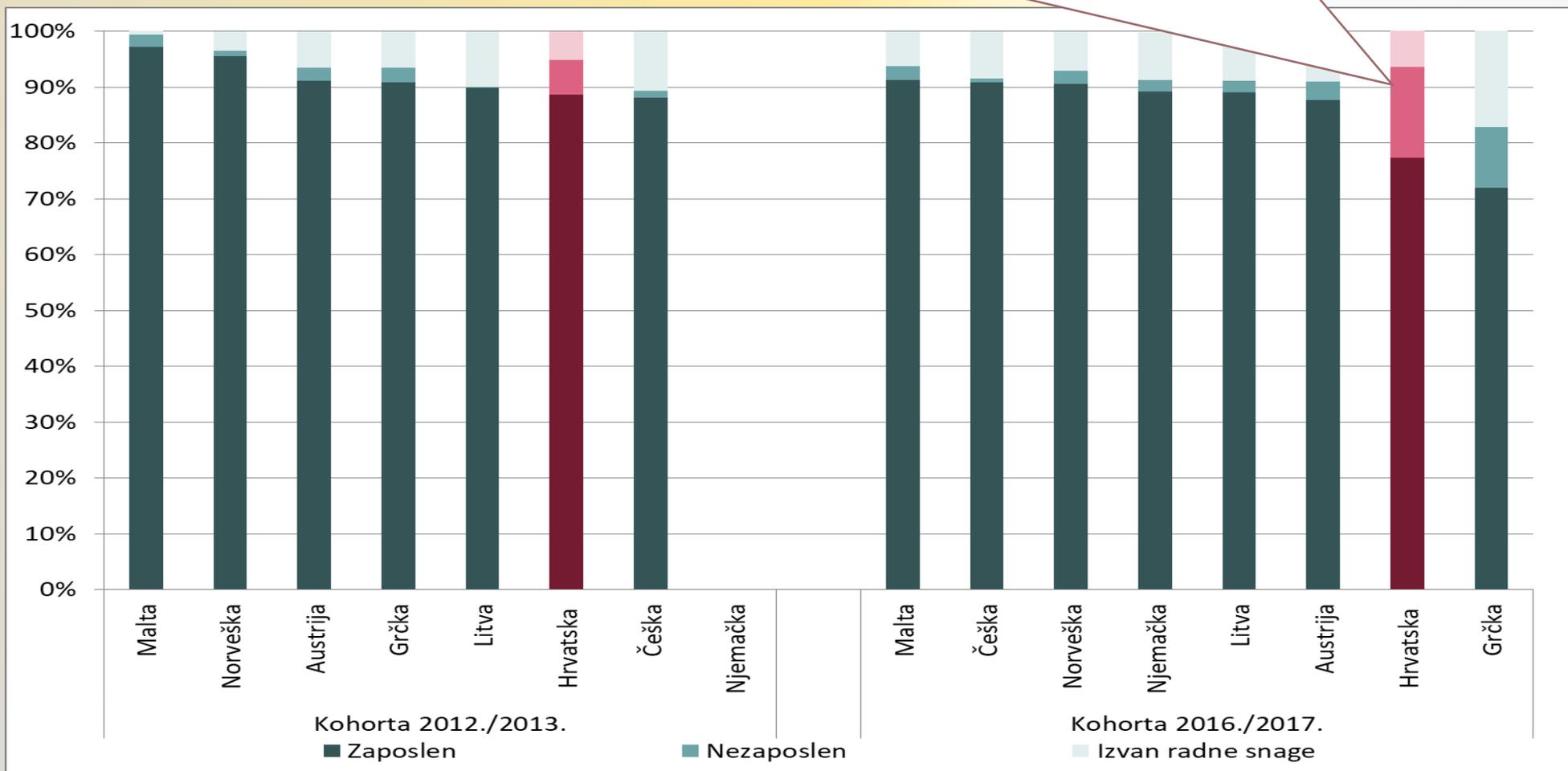
STATUS RADNE SNAGE DIPLOMANATA NA RAZINI PRVOSTUPNIKA (REFERENTNI STUPANJ) PO KOHORTI I ZEMLJI U 2018.

Hrvatska se odlikuje najnižom (nakon Grčke) zaposlenošću i visokom nezaposlenošću prvostupnika u obje točke promatranja.

STATUS RADNE SNAGE DIPLOMIRANIH MAGISTARA (REFERENTNI STUPANJ) PO KOHORTI I ZEMLJI U 2018.

Hrvatska se odlikuje najnižom (nakon Grčke) zaposlenošću i najvišom nezaposlenošću magistara u obje točke promatranja.

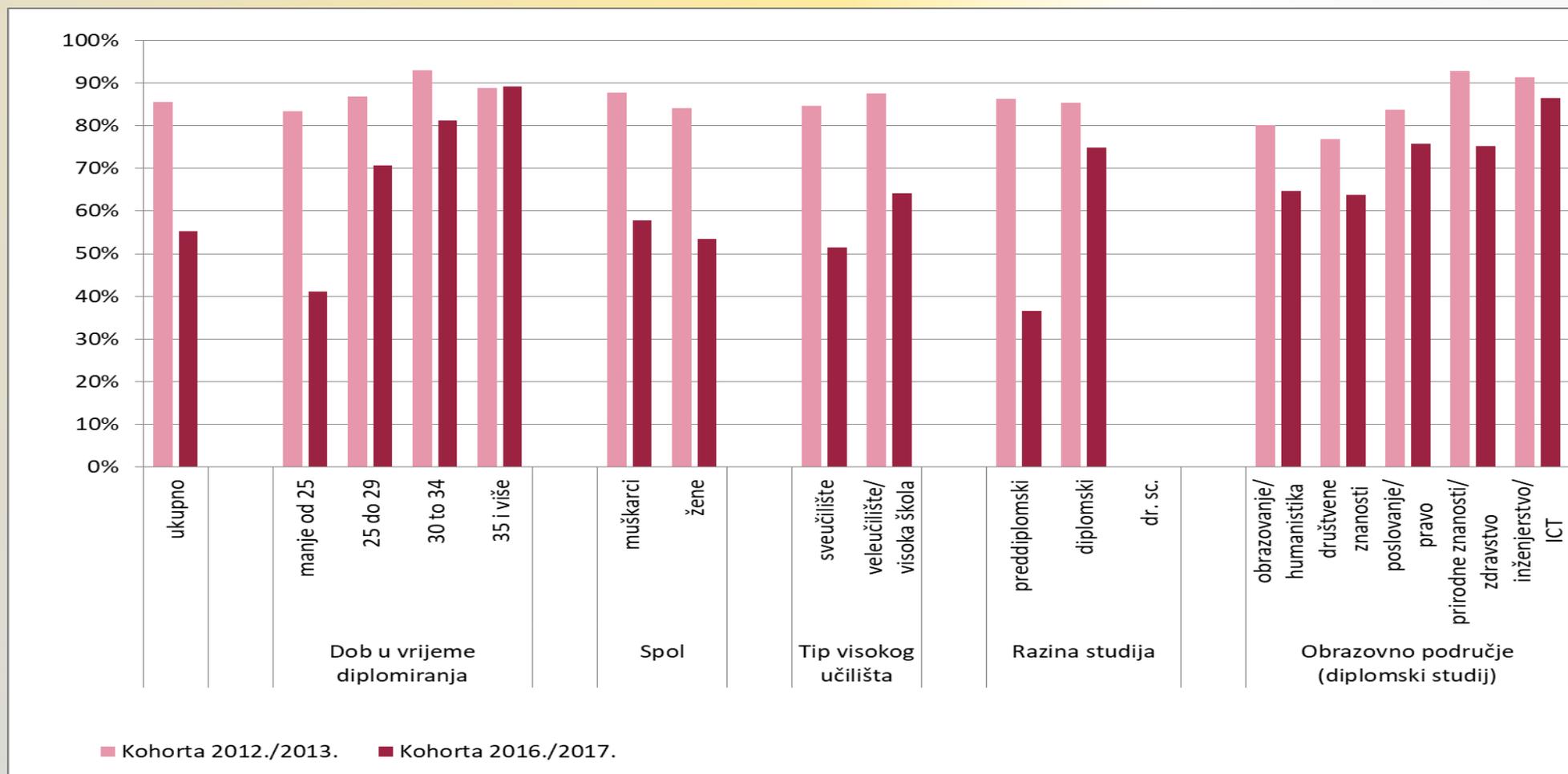

STATUS RADNE SNAGE U 2018. PO KOHORTI I NAJVIŠEM POSTIGNUTOM STUPNJU

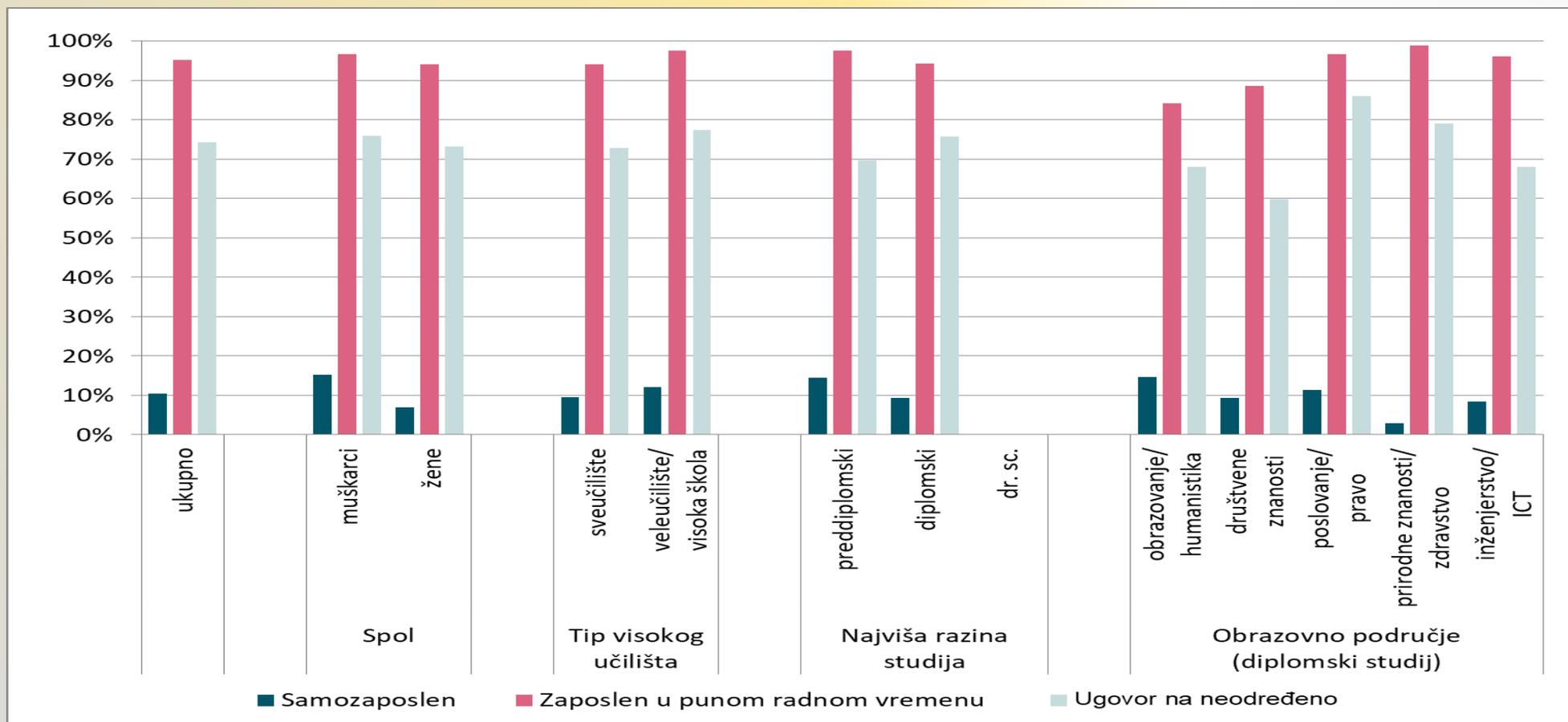
Napredak u udjelu zaposlenih (+11%) i smanjenu stope nezaposlenih (-7%) magistara pet godina nakon diplome je vrlo nizak.

	Kohorta 2012./2013.		Kohorta 2016./2017.	
	prvostupnici	magistri	prvostupnici	magistri
Zaposleni	86,3%	85,4%	36,6%	74,8%
Nezaposleni	7,2%	10,4%	6,8%	17,8%
Izvan radne snage	6,5%	4,1%	56,6%	7,3%
Ukupno:	100%	100%	100%	100%

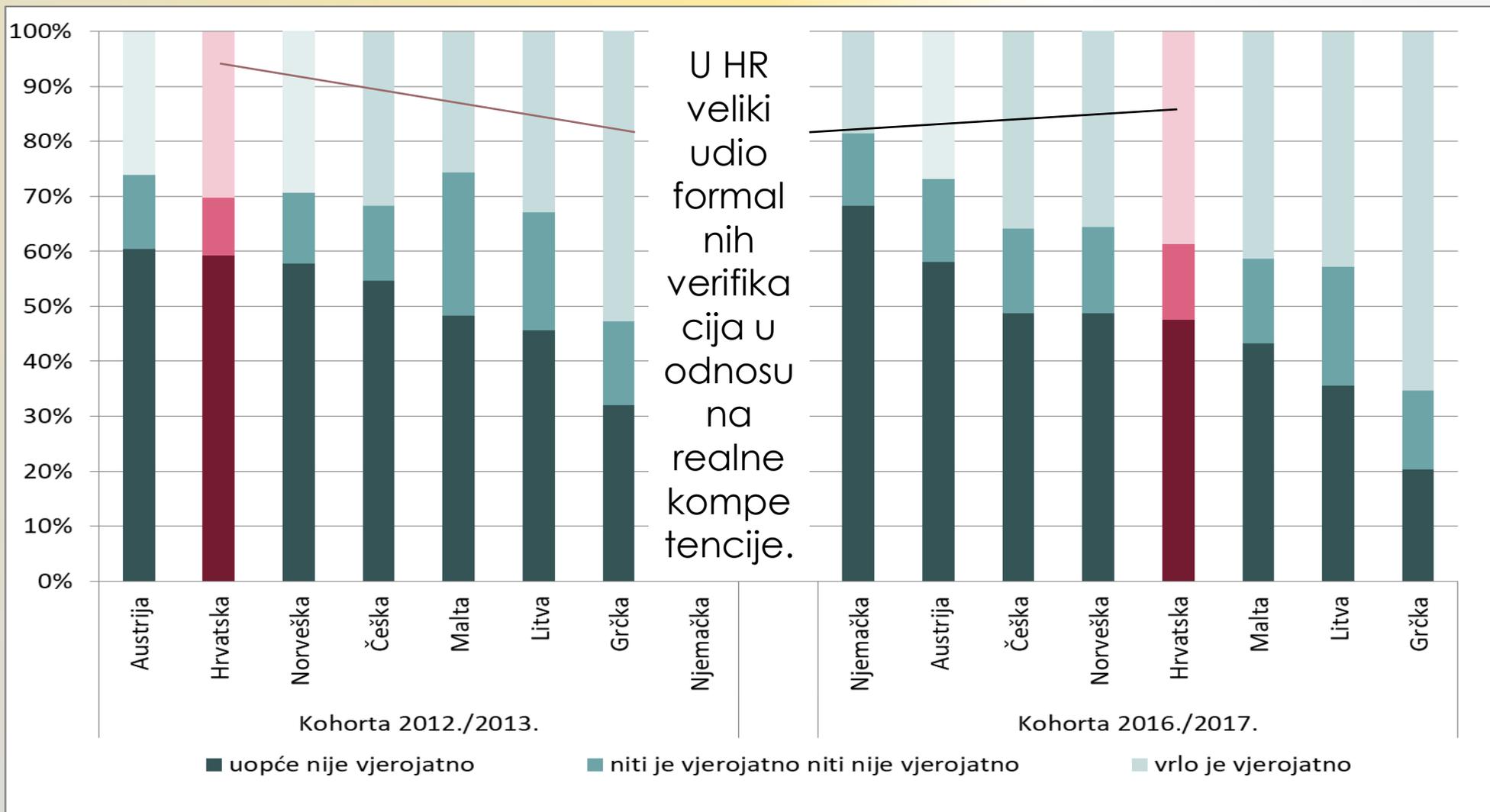
POSTOTAK ZAPOSLENIH DIPLOMANATA U 2018. GODINI, JEDNU I PET GODINA NAKON DIPLOME, PREMA DOBI U VRIJEME DIPLOMIERANJA, SPOLU, VRSTI OBRAZOVNE USTANOVE, NAJVIŠEM STUPNJU OBRAZOVANJA I PODRUČJU STUDIJA

ZAPOSLENI DIPLOMIRANI: KARAKTERISTIKE ZAPOSLENOSTI PET GODINA NAKON DIPLOMIJANJA (KOHORTA 2012./2013.) PREMA SPOLU, VRSTI USTANOVE, NAJVIŠEM STUPNJU OBRAZOVANJA I PODRUČJU STUDIJA

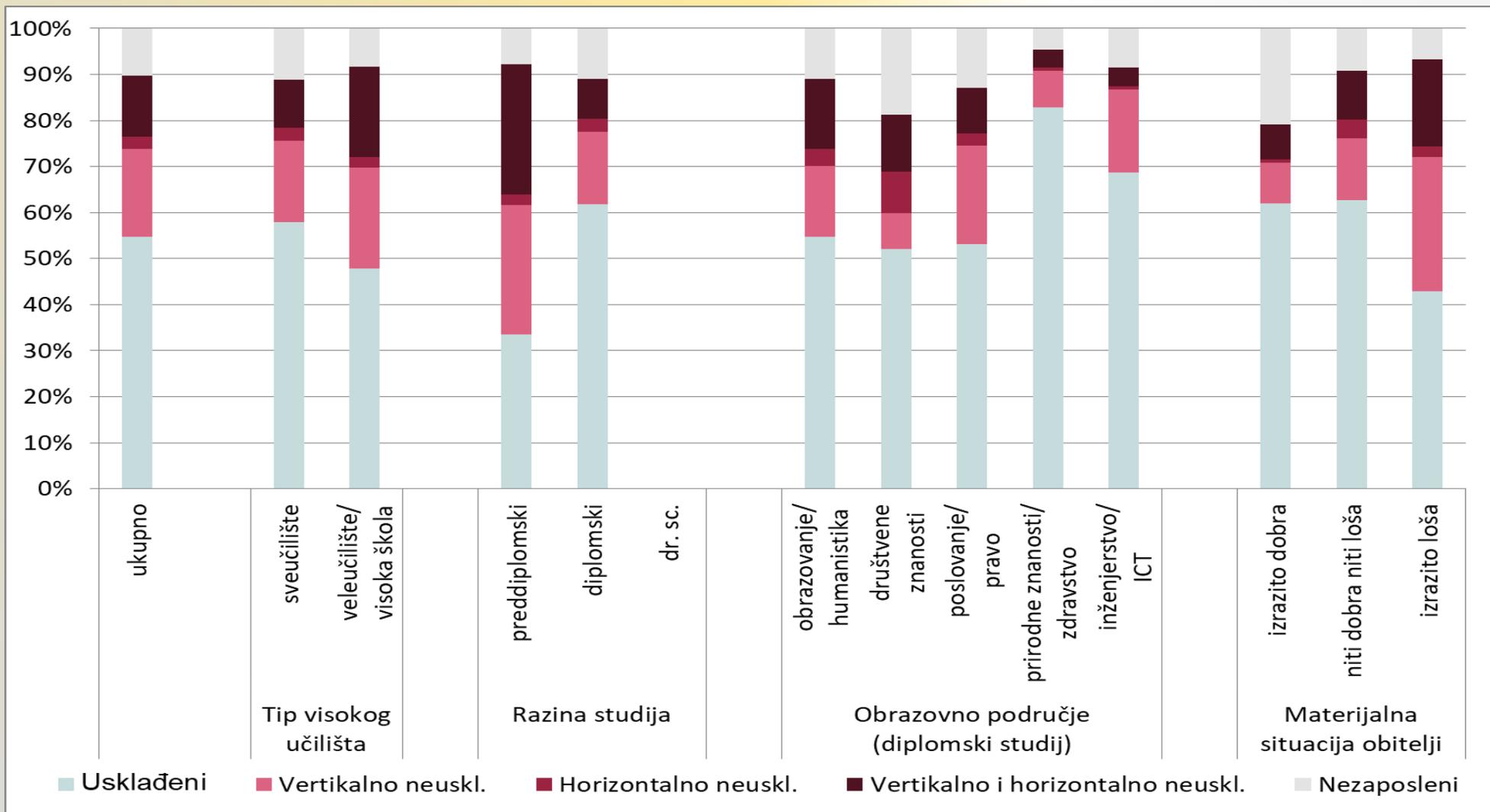
ZAPOSLENI DIPLOMIRANI MAGISTRI (REFERENTNI STUPANJ): VJEROJATNOST ZAPOŠLJAVANJA BEZ REFERENTNE DIPLOME PO KOHORTI I DRŽAVI

ZAPOSLENI DIPLOMIRANI MAGISTRI (NAJVIŠI STUPANJ):
 VJEROJATNOST DA ĆE IMATI TRENUTNI POSAO BEZ
 REFERENTNOG STUPNJA PREMA PODRUČJU STUDIJA
 (HRVATSKA)

Kohorta	Obrazovanje, umjetnost i humanistika	Društvene znanosti i novinarstvo	Poslovanje, administracija, pravo i usluge	Prirodne znanosti i zdravstvo	Tehnologija i inženjerstvo	Ukupno
2012./2013.	41%	36%	36%	14%	35%	32%
2016./2017.	35%	39%	43%	33%	38%	39%

DIPLOMIRANI KOJI SU DIO RADNE SNAGE: (NE)USKLAĐENOST VJEŠTINA PET GODINA NAKON DIPLOME (KOHORTA 2012./2013.)

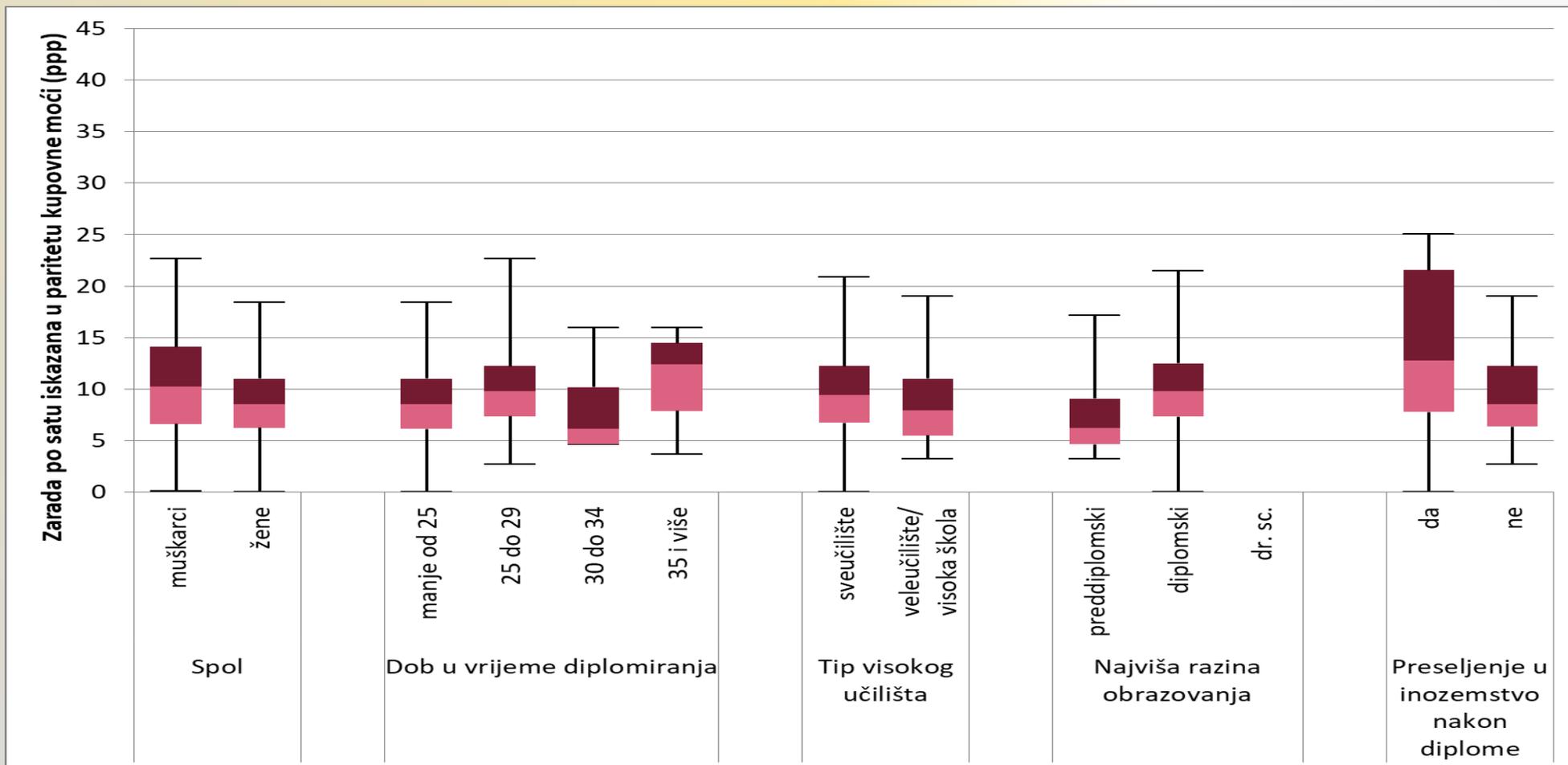

3.2 PRIHOD: ZARADA PO SATU RADA

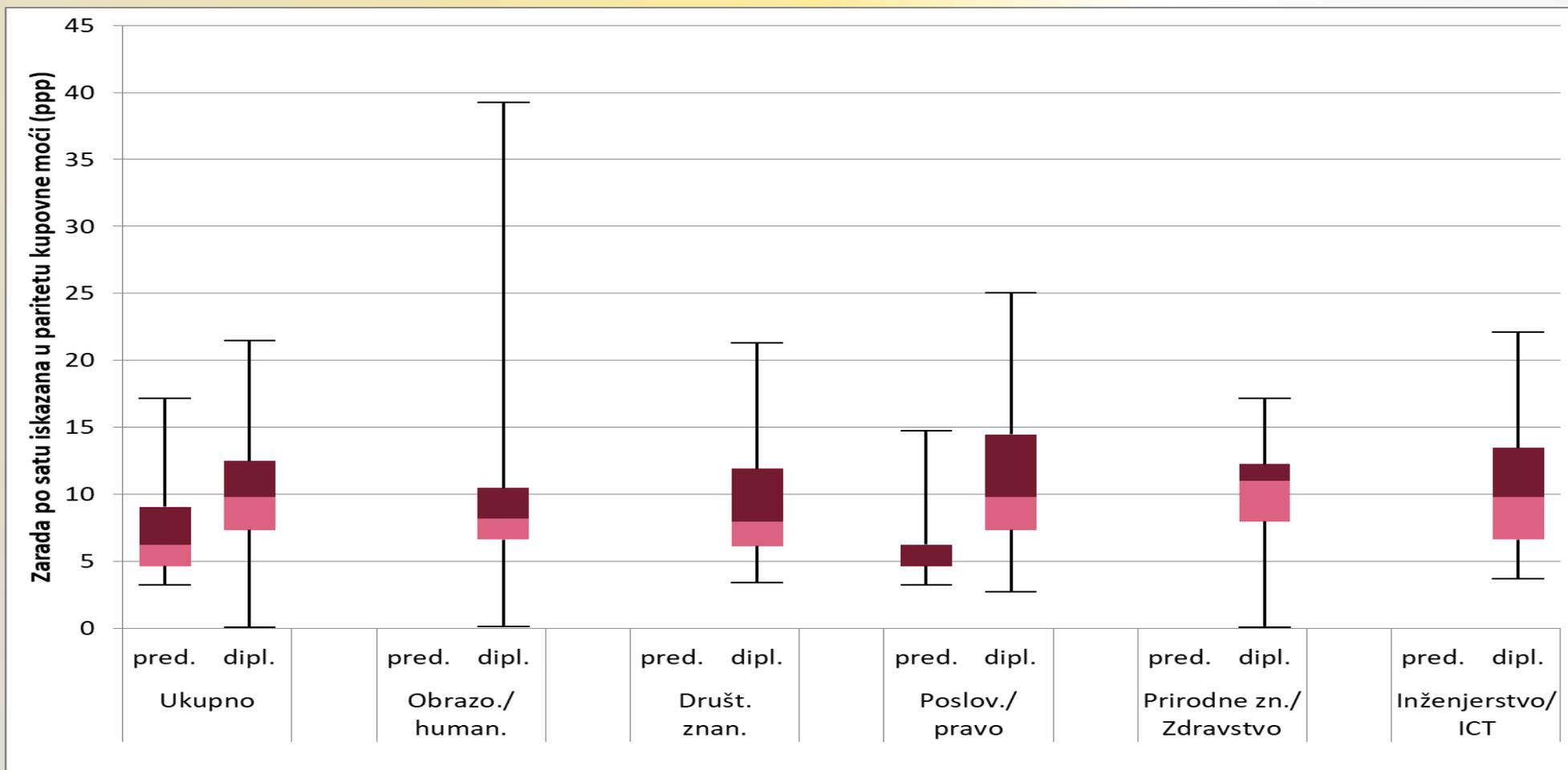
DIPLOMIRANI ZAPOSLENICI: SREDNJA BRUTO ZARADA PO SATU U PARITETIMA KUPOVNE MOĆI U 2018. GODINI PO KOHORTI I DRŽAVI

Kohorta	Austrija	Češka	Njemačka	Grčka	Hrvatska	Litva	Malta	Norveška
2012./2013.	16,2	12,3	-	7,6	8,8	10,6	12,9	17,4
2016./2017.	14,0	10,5	19,5	6,6	8,2	9,6	10,6	15,7

DIPLOMIRANI ZAPOSLENICI: RAZLIKE U BRUTO ZARADAMA PO SATU U PARITETIMA KUPOVNE MOĆI PET GODINA NAKON DIPLOME (KOHORTA 2012./2013.) PREMA SPOLU, DOBI U VRIJEME ZAVRŠE-TKA STUDIJA, VRSTI USTANOVE, NAJVIŠEM STUPNJU I MOBILNOSTI NAKON DIPLOME

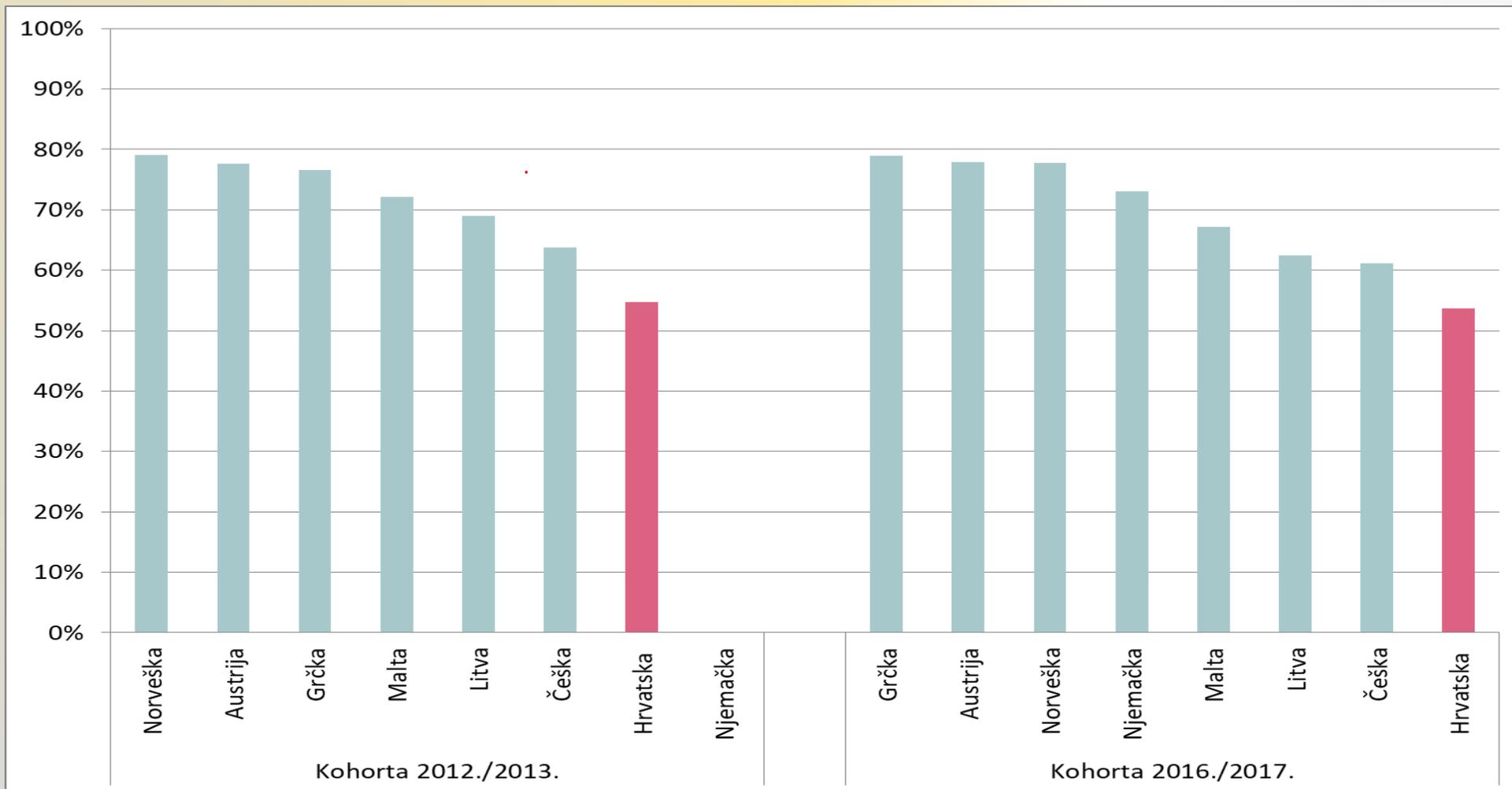

DIPLOMIRANI ZAPOSLENICI: RAZLIKE U BRUTO ZARADAMA PO SATU U PARITETIMA KUPOVNE MOĆI PET GODINA NAKON DIPLOME (KOHORTA 2012./2013.) PO OBRAZOVNIM PODRUČJIMA I NAJVIŠEM POSTIGNUTOM STUPNJU OBRAZOVANJA

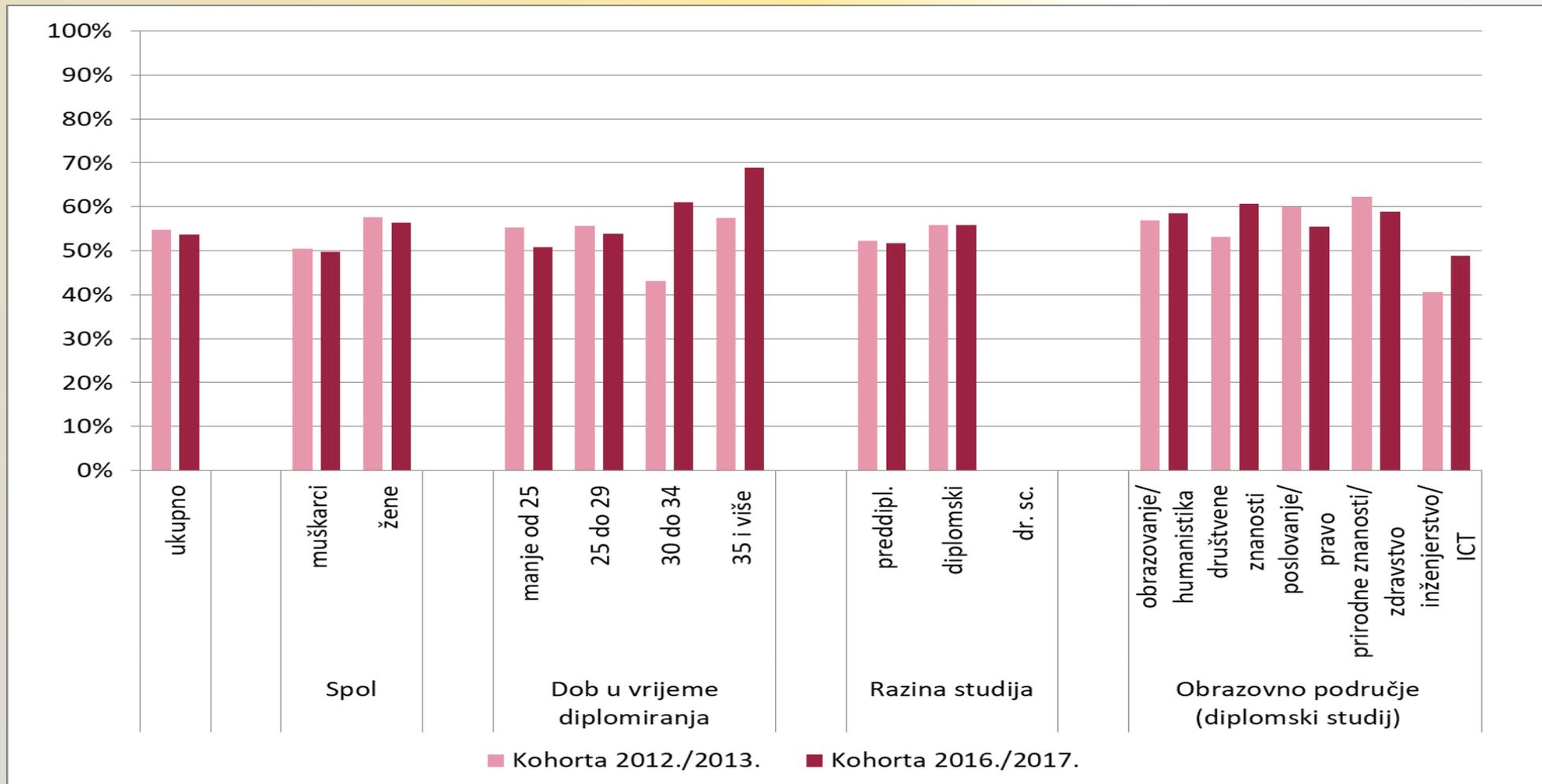

3.3 DEMOKRATSKE VRIJEDNOSTI

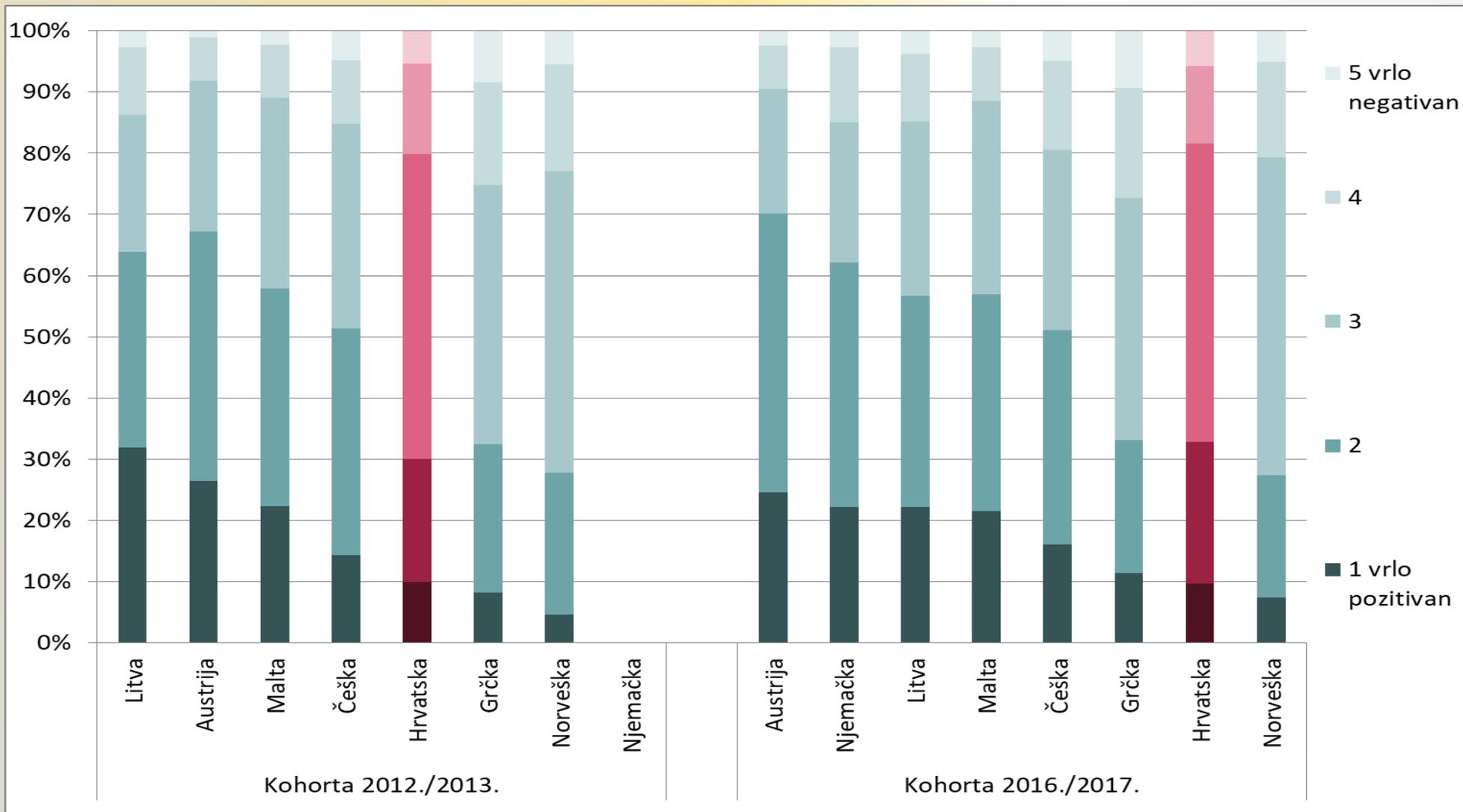
POSTOTAK DIPLOMIRANIH STUDENATA KOJI SMATRAJU DA JE "APSOLOTNO VAŽNO ŽIVJETI U DEMOKRATSKI UPRAVLJANOJ ZEMLJI" (ODGOVOR 10 NA SKALI OD 0 DO 10) PO KOHORTI I DRŽAVI

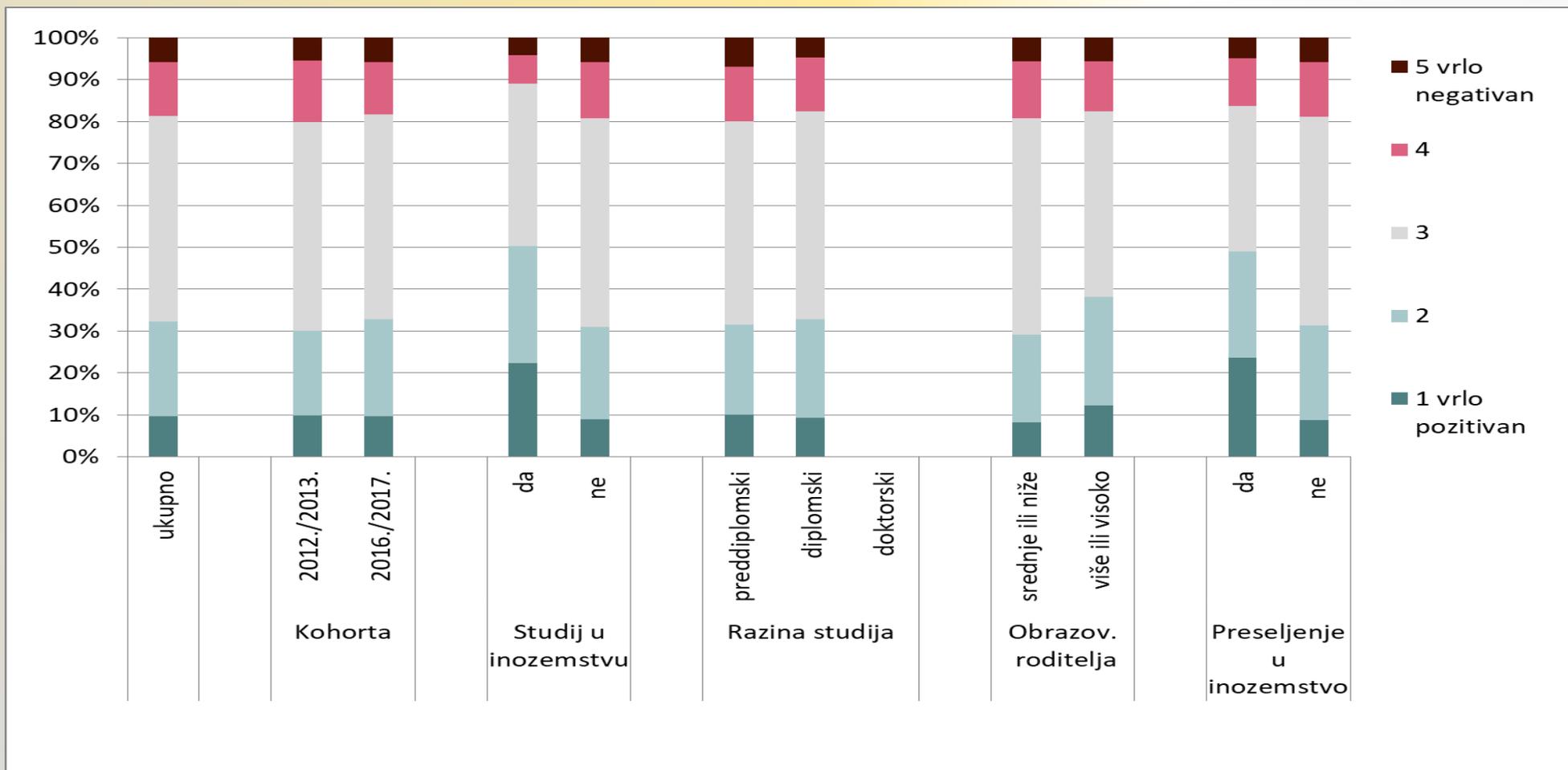
POSTOTAK DIPLOMIRANIH KOJI SMATRAJU DA JE "APSOLOTNO VAŽNO ŽIVJETI U DEMOKRATSKI UREĐENOJ ZEMLJI" PREMA SPOLU, DOBI U VRIJEME DIPLOMIRANJA, NAJVIŠEM STUPNJU OBRAZOVANJA I PODRUČJU STUDIJA (HRVATSKA)

STAV PREMA EU (OD 1 = VRLO POZITIVNO DO 5 = VRLO NEGATIVNO), PO KOHORTI I ZEMLJI

STAV PREMA EU, PO KOHORTI, ISKUSTVU STUDIRANJA U INOZEMSTVU, NAJVIŠEM STUPNJU OBRAZOVANJA, OBRAZOVNOJ RAZINI RODITELJA I MEĐUNARODNOJ MOBILNOSTI NAKON ZAVRŠETKA STUDIJA (HRVATSKA)

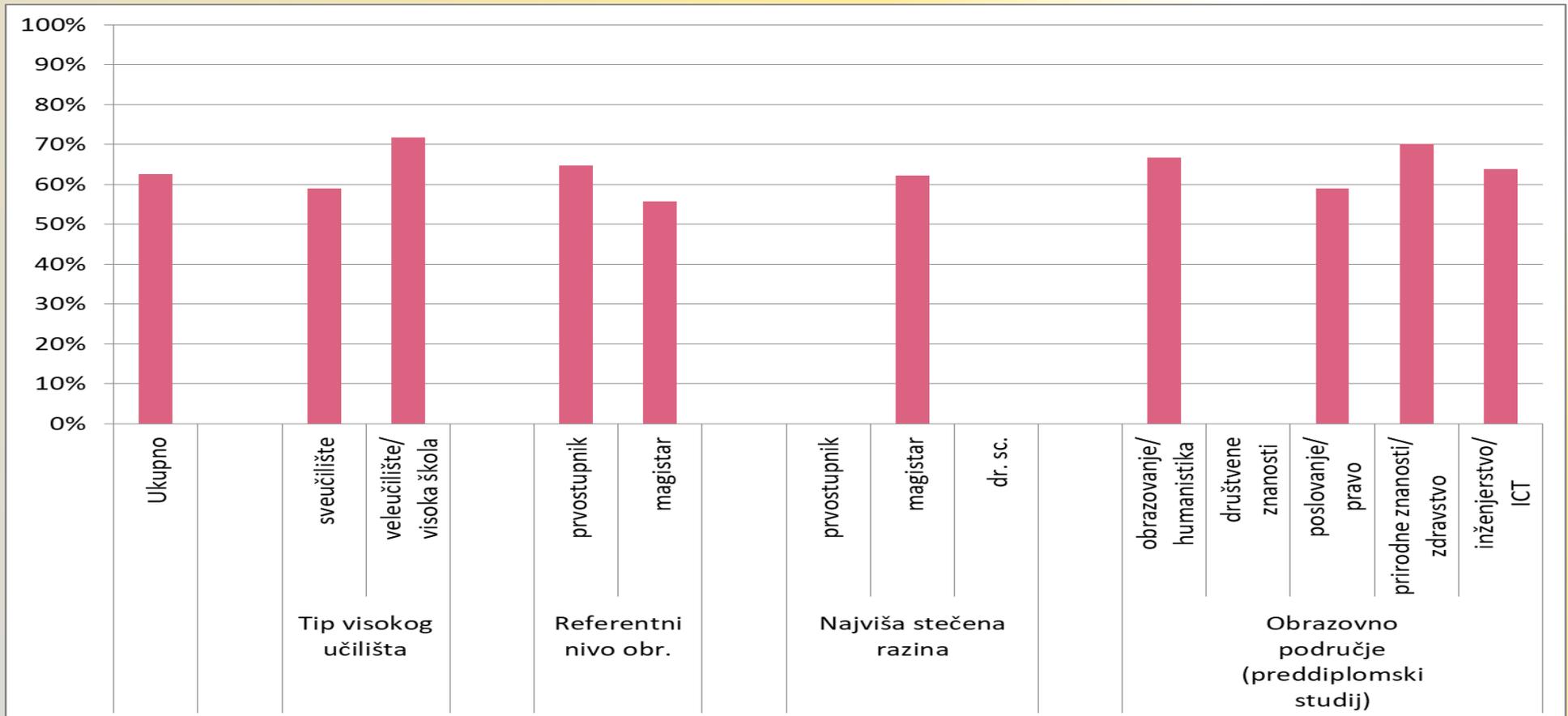

3.4 NASTAVAK STUDIJA I MEĐUNARODNA MOBILNOST U OBRAZOVANJU

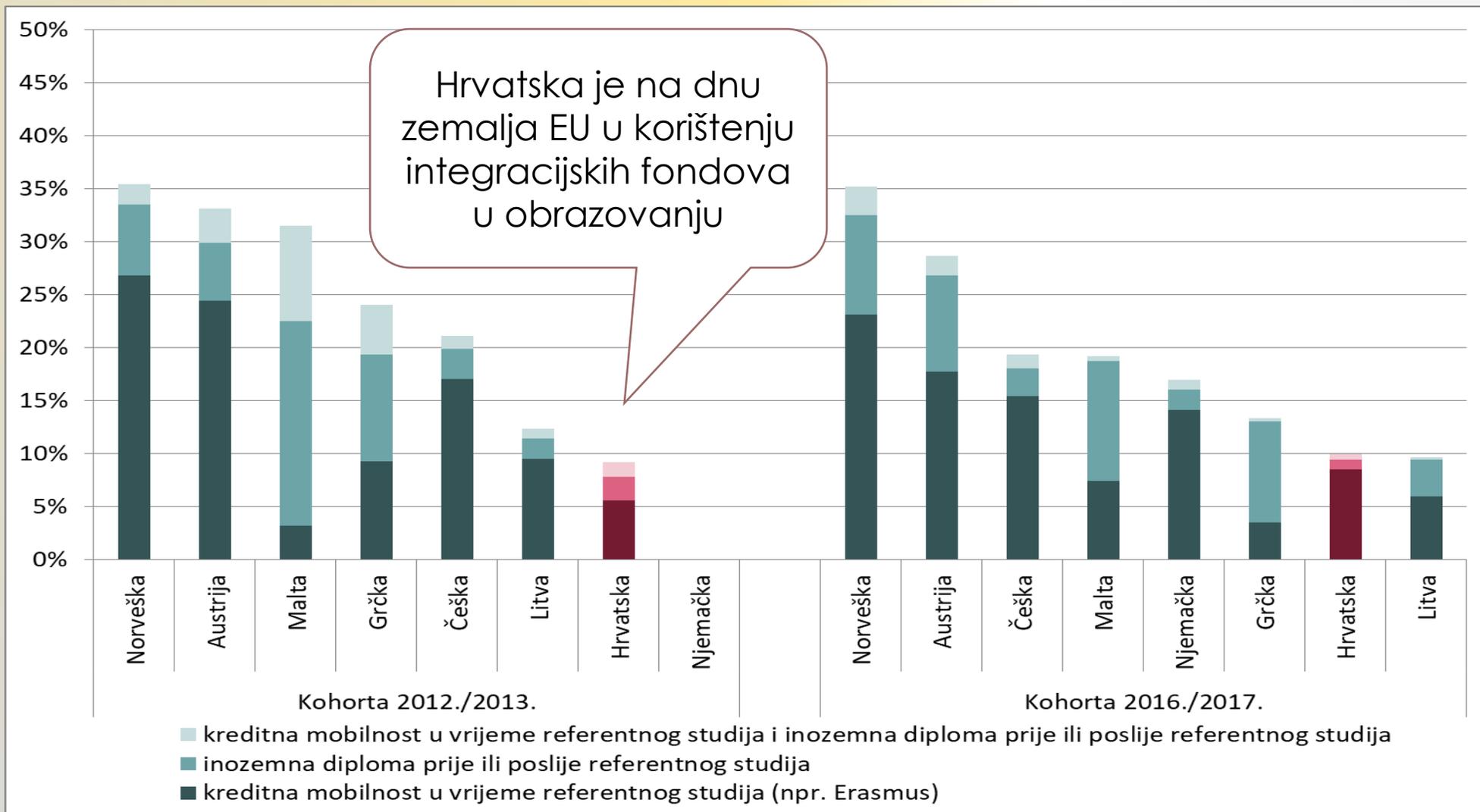
POSTOTAK DIPLOMIRANIH KOJI SU NASTAVILI STUDIJ NAKON ŠTO SU STEKLI REFERENTNI STUPANJ, PO STUPNJU OBRAZOVANJA, KOHORTI, VRSTI USTANOVE I PODRUČJU STUDIJA (HRVATSKA)

		Tip institucije		Područje studija					Ukupno
		Sveučilište	Veleučilište ili viša škola	Obrazovanje i humanistika	Društvene znanosti	Poslovanje/pravo	Prirodne znanosti/zdravstvo	Inženjerstvo/ICT	
Referentni stupanj	Kohorta								
Preddiplomska razina	2012./2013.	70%	41%	61%	43%	43%	73%	59%	57%
	2016./2017.	58%	33%	52%	53%	46%	41%	52%	48%
Diplomska razina	2012./2013.	22%	15%	32%	31%	18%	17%	14%	21%
	2016./2017.	7%	6%	8%	13%	6%	7%	7%	7%

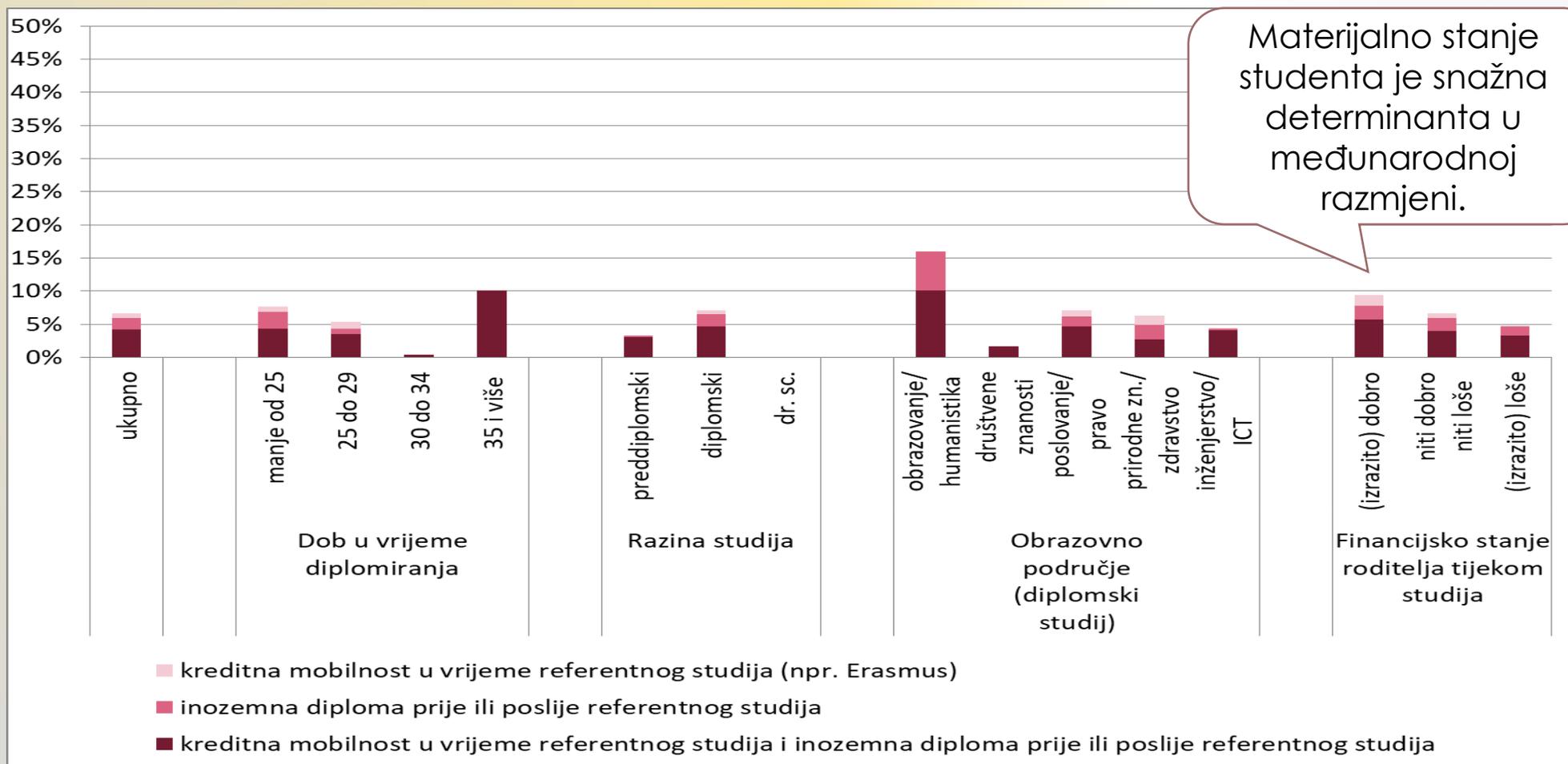
DIPLOMIRANI KOJI SU NASTAVILI STUDIJ: POSTOTAK KOJI JE IZVIJESTIO DA JE REFERENTNI PROGRAM (VRLO) DOBRA OSNOVA ZA DALJNJE UČENJE PREMA VRSTI USTANOVE, REFERENTNOM STUPNJU OBRAZOVANJA, NAJVIŠEM STUPNJU OBRAZOVANJA I REFERENTNOM PODRUČJU STUDIJA (DIPLOMIRANI U KOHORTI 2012./2013.)

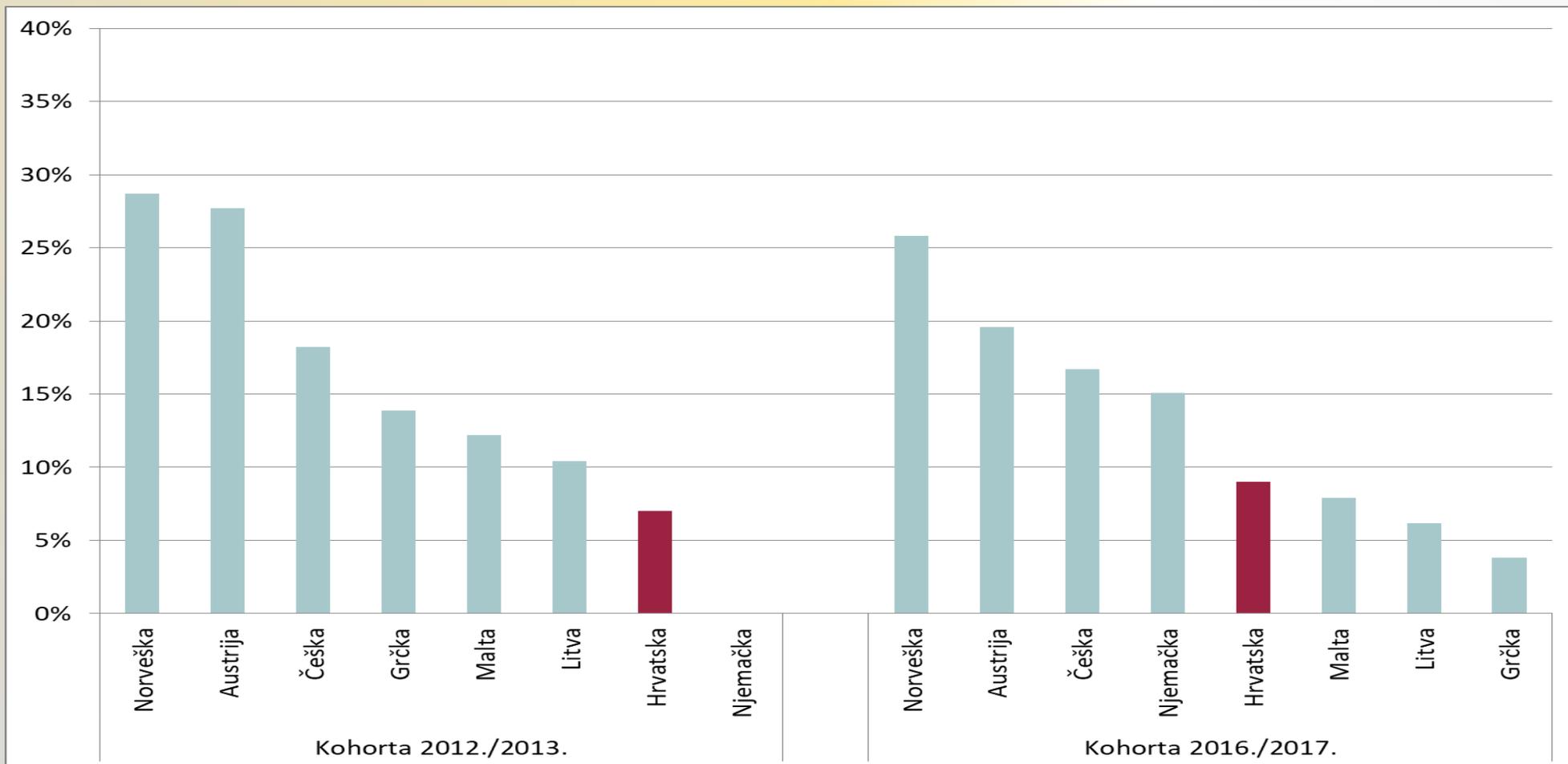
DIPLOMIRANI MAGISTRI (REFERENTNI STUPANJ): POSTOTAK DIPLOMIRANIH STUDENATA S RAZLIČITIM VRSTAMA MEĐUNARODNOG ISKUSTVA PO KOHORTI I DRŽAVI

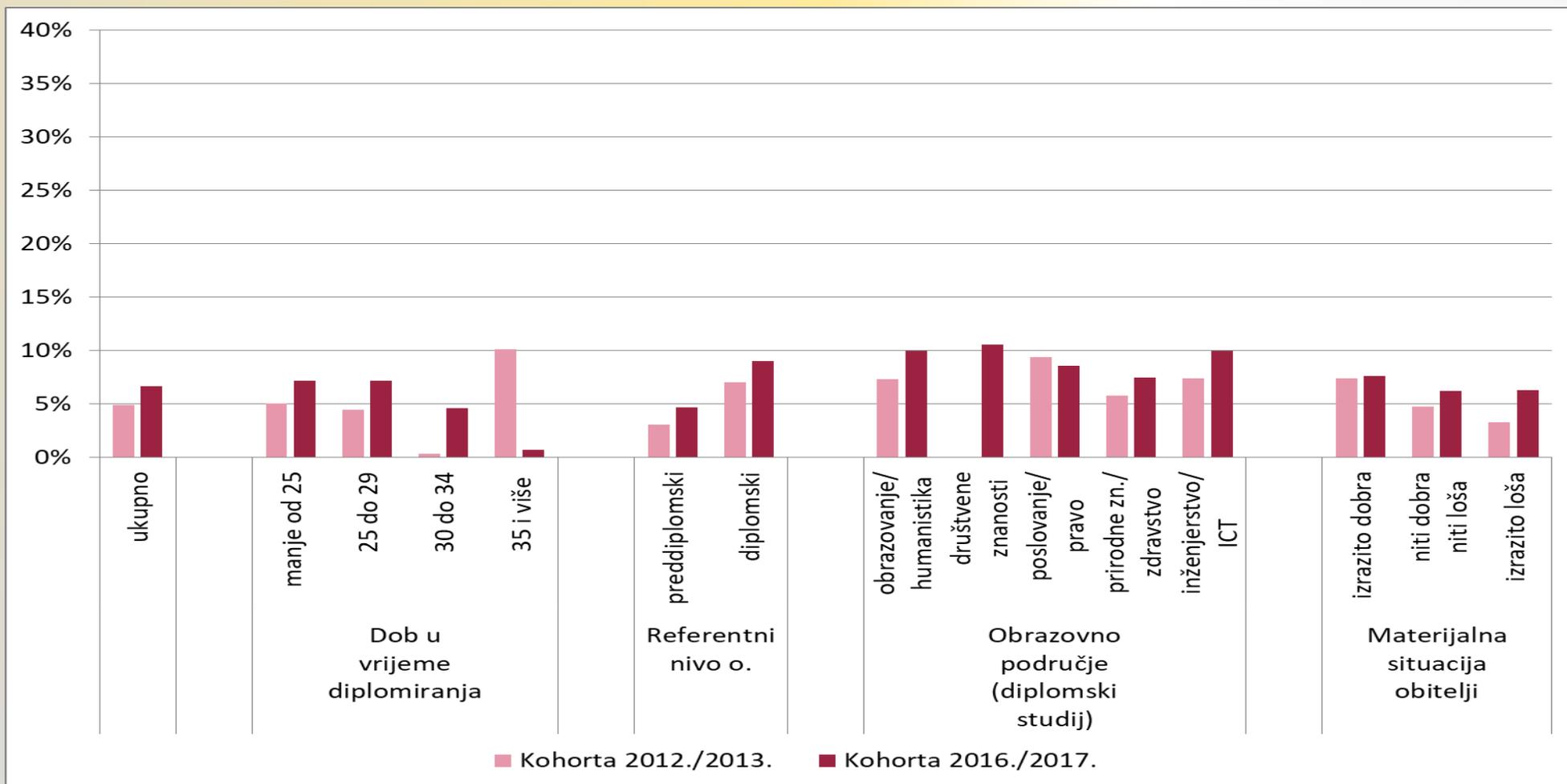
POSTOTAK DIPLOMIRANIH S RAZLIČITIM VRSTAMA MEĐUNARODNIH ISKUSTAVA NA STUDIJU PREMA DOBI U VRIJEME DIPLOME, NAJVIŠEM STUPNJU OBRAZOVANJA, PODRUČJU STUDIJA I FINANCIJSKOJ POZADINI (HRVATSKA, KOHORTA 2012./2013.)

DIPLOMIRANI MAGISTRI (REFERENTNI STUPANJ): POSTOTAK DIPLOMIRANIH KOJI SU STUDIRALI DIO SVOG REFERENTNOG STUPNJA U INOZEMSTVU (KREDITNA MOBILNOST) PO KOHORTI I ZEMLJI

POSTOTAK DIPLOMIRANIH KOJI SU STUDIRALI DIO SVOG REFERENTNOG STUPNJA U INOZEMSTVU PO KOHORTI, STAROST U VRIJEME DIPLOME, REFERENTNOM STUPANJU OBRAZOVANJA, PODRUČJU STUDIJA I FINANCIJSKOJ POZADINI (HRVATSKA)

4. NAUČENE LEKCIJE

PILOT ISTRAŽIVANJE EUROGRADUATE U HRVATSKOJ GENERACIJA DIPLOMANATA KOJI SU STEKLI DIPLOMU U AKADEMSKOJ 2012./2013.

- Generacija diplomanata koji su stekli diplomu u akademskoj 2012./2013. nije pokrivena nikakvom objedinjenom bazom podataka.
- Podaci o diplomiranim i njihovi kontakti zatraženi su od svih pravnih osoba u sustavu visokog obrazovanja (pravna osnova za prikupljanje osobnih podataka zasnovana je na ovlastima AZVO i uz izričito dopuštenje AZOP).
- Kontakt je uspostavljen sa svih 119 pravnih osoba koje ispunjavaju uvjete definicije populacije istraživanja, ali samo je 68 odgovorilo s korisnim osobnim podacima (varirajući podatke za kontakt e-poštu, telefonske brojeve ili poštanske adrese).

PILOT ISTRAŽIVANJE EUROGRADUATE U HRVATSKOJ GENERACIJA DIPLOMANATA KOJI SU STEKLI DIPLOMU U AKADEMSKOJ 2012./2013.

- U istraživanje su pozvani samo diplomanti iz ovih 68 visokoškolskih ustanova.
- Zbog djelomičnog odaziva i relativno malog uzorka za opsežna usklađivanja podataka utežavanje daje grubu procjenu populacije. Glavno odstupanje moglo bi se pojaviti u unakrsnom podudaranju županije i ISCED-a područja studija u kojem bi odsustvo jedne ili više institucija moglo dovesti do naglašavanja lokalnih specifičnosti na tržištu rada koje su tipične za jedno ili ne-koliko visokih učilišta koja su zastupljena u uzorku.

PILOT ISTRAŽIVANJE EUROGRADUATE U HRVATSKOJ GENERACIJA DIPLOMANATA KOJI SU STEKLI DIPLOMU U AKADEMSKOJ 2016./2017.

- Generacija diplomanata koji su stekli diplomu u akademskoj godini 2016./2017. dijeli isti problem nedostatka centralne baze podataka, ali korištenje dualnog okvira uzorkovanja poboljšava obuhvat i zastupljenost populacije diplomiranih.
- Dio ove skupine obuhvaćen je programom prikupljanja pisanih pristanka diplomanata u vrijeme diplomiranja za sličan istraživački program koji je provela AZVO. Ova baza podataka obuhvaća 24 institucije od 124 visokoškolske ustanove koje ispunjavaju kriterije za uključivanje u istraživanje, dok su ostale 74 bile obuhvaćene izravnim kontaktom s upravom visokih učilišta.
- Sve zajedno samo 26 institucija nije bilo obuhvaćeno zbog nepostojećih podataka o osobnim kontaktima, kasnijeg odgovora (22 institucije) ili odbijanja suradnje (4 institucije) kroz iskazivanje sumnje u pravnu utemeljenost prikupljanja osobnih podataka prema GDPR uredbi bez obzira na pravnu i administrativnu podršku AZOP, AZVO i MZO.

PILOT ISTRAŽIVANJE EUROGRADUATE U HRVATSKOJ GENERACIJA DIPLOMANATA KOJI SU STEKLI DIPLOMU U AKADEMSKOJ 2016./2017.

- Zbog specifičnih ciljeva istraživanja koje provodi AZVO, a koje je ovom prigodom zamijenjeno pilot istraživanjem EUROGRADUATE, uzorak izabran metodom kumulativnih veličina dopunjen je svim ostalim diplomiranim studentima kao dodatkom.
- Široka pokrivenost institucija i veći uzorak omogućuje vrlo precizno utežavanje metodom marginalnih usklađivanja za odvojene skupine prvostupnika i magistara po svim prethodno navedenim varijablama unutar 1 posto u usporedbi s podacima populacije svih diplomiranih.

REFERENCE

- Mühleck, K., Meng, C., Oelker, S., Unger, M., Lizzi, R., Maurer, S., Rimac, I., Rutjes, H., & Wessling, K. (2020, July 27). Eurograduate pilot study: Technical assessment of the pilot survey and feasibility of a full rollout. [Website]. Publications Office of the European Union. <http://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8f748637-d079-11ea-adf7-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF>
- Rimac, I. (2020, September 15). Eurograduate pilot survey: Country report Croatia. [Website]. Publications Office of the European Union. <http://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/45806be5-f88e-11ea-991b-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF>
- Rimac, I., & Ogresta, J. (2018). Analiza mogućnosti praćenja tranzicije na tržište rada diplomiranih s veleučilišta i visokih škola kombiniranjem podataka visokih učilišta, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Ministarstvo znanosti i obrazovanja. https://mzo.hr/sites/default/files/dokumenti/2017/OBRAZOVANJE/Visoko/Razvoj_visokog/analiza_online.pdf

HVALA.